

NÄR DET LIDER MOT JUL

DET STRÅLAR EN STJÄRNA

TEXT:

Jeanna Oterdahl (1879-1965). Svensk författare, lärare, barnboksrecensent och föreläsare. Oterdahl började sina studier vid Mathilda Halls skola i Göteborg och kom 1898 in på Högre Lärarinneseminariet i Stockholm där hon tog lärarexamen 1901. Samma år återvände hon till Mathilda Halls flickskola som lärare.

Jeanna Oterdahl skrev poesi, sagor, barnvisor, ungdomsböcker, romaner och uppbyggliga skrifter. Hon debuterade som barnboksförfattare med *Solhult* (1901), dikter och verser illustrerade av Elsa Beskow. Därefter kom *Blommornas bok* (1905), också den med bilder av Elsa Beskow, *Sagor och visor* (1910), *Dags visor* (1911), med musik av Alice Tegnér, *Vid julgranen - Det innersta i julen* (1925), *Nu är det jul igen - En samling julberättelser* (1935) m.fl.

I samlingen *Dansa min visa* finner vi juldikterna *I Nasaret - Jesusbarnet lekte*, *En juldikt om Josef*, *Julklapp åt mor* och *Fattiga barn sjunger på julafton*.

Med "Läseböcker för folkskolan" tog hon del i den kristna folkbildningen och tillsammans med Hilding Celander gav hon ut läseböckerna *Saga och sanning* (1918-25) och *Nordisk läsning* (1931). Biografierna *Herrgårdsflickan* som blev världsberömd - *Selma Lagerlöf* (1948), *Skomakarpojken från Odense* - *H C Andersen* (1955), *Hon älskade människorna* - *Fredrika Bremer* och *Franciskus - Guds lille spelman* (1963) var också tänkta för barn och ungdom.

1909-1910 var hon tjänstledig från sitt lärararbete för att kunna vistas i Uppsala där hon bl.a. lyssnade på föreläsningar av Söderblom, Billing och Schück. Under denna tid skrev hon psalmen *O du som ser, o du som vet* (1909), som senare kom ut i häftet *Andakt* (1918), som också innehöll bl.a. *Låt mig leva, låt mig verka*, *Du käre Gud Fader i himmelrik* och *O milda makt*. Samma höst skrev hon *När Jesusbarnet låg en gång* till en lärarkollega vid Mathilda Halls skola. Andra juldikter är *I julnatten* (*Julbocken*, 1913), *Herdegossen från Betlehem* (*Sveriges Barn*, 1915), *Julvisa i en ond tid* (*Gårdabokklubbarnas tidning*, 1917), *Julrosorna* (*Stjärnan från Betlehem*, 1918), *Mors visa, medan barnen vänta på julen* (*Snöbollen*), *Sankt Staffan och Lucia* (1952). *Advent* 1940 och *Julhälsningar under hårda år* är dikter med julmotiv av ovanligare slag. I *Gör porten hög - En juldikt, tänkt för talkör* (1942) ger hon uttryck för sina tankar om julfirandets överdrifter på ett sätt som passar utmärkt än i dag. *De sjungande löven* (1944) är ett sångspel med musik av Oskar Lindberg.

När det lider mot jul-Det strålar en stjärna kommer från debutboken Solhult. I samma bok finns också *En vaggvisa-Himlen står af julljus full* och *Tomten på Solhult-Hans hätta är röd, och hans tröja är grå*.

1947 gav hon ut *Blåklint i rågen-Samlade barnvisor*, som innehåller dikter från tidigare utgivna samlingar t.ex. *Barnet och året* (med *Dan före dan...* och *Helga tre kungar*). Där finns också *Ur Julens Bilderbok* med följande underavdelningar: *En liten jullek* (Barnkör utanför scenen sjunger *Det strålar en stjärna*, vers 1); *Advent*; *Lucia och stjärngossarna* (med bl.a. *Gläns över sjö och strand* och *Staffan var en stalleträng*); *När Jesusbarnet låg en gång*; *I Betlehem*; *Herdarna i marken*; *En trettondagslegend*; *Tjugonda Knut* (som slutar med *Och julen är härlig*, vers 2 av sången *När det lider mot jul*)

MUSIK:

Ruben Liljefors (1871-1936). Svensk kompositör, dirigent, musiklärare. Liljefors studerade bl.a. i Stockholm och i Leipzig för bl.a. Max Reger. Han dirigerade bl.a. Göteborgs Filharmoniska sällskap och Göteborgs läns orkester. På uppdrag av Upplands nation gav han ut "*Upländsk folkmusik*" (1929).

Liljefors komponerade musiken till E Högmans skådespel *Frithiof och Ingeborg*, *Blommornas bok* (barnsånger op 10 till text av Jeanna Oterdahl), *Jungfru Maria* (op 8 till text av Karlfeldt), *Himlens blå* (för baryton och orkester till text av Viktor Rydberg), 5 små visor (t.ex. *Den misskände spelmannen*) och dikter av bl.a. Runeberg och Fröding. Ur Hugo Hamilton: *Troll- och tomtehistorier för barn och barnbarn tonsatte* han bl.a. *Tomtarne och julgrisen* (1927).

När det lider mot jul och andra barnvisor för en röst med piano (op 19, Abraham Hirsch) komponerade han 1906-1910. Den innehåller bl.a. *Lilla Ingas sommarvisa-Nu så skiner solen klart*, *Bygga bo-Inga lilla, säj håller du af mej* ur barnboken Solhult.

I *Gottfrid Berg: Läroverkskören/Nordiska Musikförlaget* finns *När det lider mot jul* i sättning för blandad kör av Ruben Liljefors själv.

Att sjunga: *När Jesusbarnet låg en gång* (psalm 117), *Tomtarne och julgrisen* (1927).

**Originaltexten är fortfarande upphovsrättsskyddad.
Därför kan jag inte återge den här.**

Sången finns bl.a. i Tema jul, Gehrman's, Julkörprisma, Gehrman's och i trestämmig sättning i Carl-Bertil Agnestic: Lätt för kör 3, Gehrman's.

NÄR DET LIDER MOT JUL DET STRÅLAR EN STJÄRNA

1. Det strålar en stjärna...

Vers 2. börjar såhär:

Då klappa på Solhult små hjärtan af fröjd,

3. Ty julen är härlig...

Hela dikten finns i debutboken **Solhult** med teckningar av Ottilia Adelborg, Wilhelm Billes Bokförlags AB.